

„Különös világok”

Záborszky Gábor tárlata Csongrádon

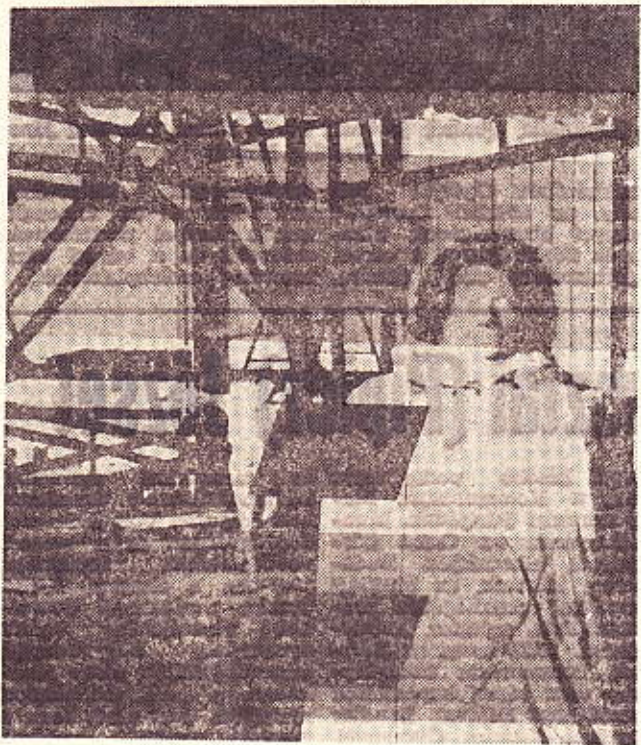
Záborszky Gábornak, a csongrádi művésztelep tagjának, a helyi Kossuth Művelődési Központban kiállított monumentális hatású képzőművészeti alkotásai merész eltökéltségről tanúskodnak. A műfajmegjelölés határait szükségszerűen hagyni, talán maga az alkotó sem örülne a „festmény” beskatulyázásnak, akár degradáló kifejezésének. Hiszen nyilvánvaló, épp a festészet határainak leküzdésére, túllépésére tör — egy általa megtalált, eredetinek ható, sajátos úton.

Honnan is indul ez az út? Konstruktivista eredete tagadhatatlan, s hullámai-kanyarai közben igencsak megérinti, megtermékenyíti a sokak által „szentségtörőnek” tartott pop-art. Mégsem a meghökkentés a szerző (kizárólagos) szándéka, hiszen szokatlan világát már-már természetessé teszi sok más természetesen tényező. Záborszky legalább annyira festő, mint amennyire nem az. Nem fest, hiszen forma vagy fény—árnyék pontos leképezése ott a fotó- és nyomdatechnika. Ahelyett, hogy megfestene egy tárgyat, egyszerűen ráragasztja a vászonra, beépíti a képbe. (A megörökítés kétségkívül tökéletes módja.) Így

kapott helyet például „Különös világok” című alkotásában egy alig használt Lee farmerdzseki — zsebében egy fiatalember legszükségesebb használati tárgyaival. Piktúrájának egyéb anyagai: homok, sóder, fűrészpör, smirgli, ruhaszövet, falicsempé, fadarab, fűszál, falevél, csont, giz-gaz, korhadt növényi rostok, utcai szemét, anyaföld — mindezek közt bőséges kötőanyag — és sok-sok festék.

Jelen kiállításának vizuálisan képi helyszíne, százszor megforgatott, csereberélt, transzponált motívuma egy könnyűszerkezetes üzemcsarnok, törmelékkel és vélhető tatarozóállvánnyal, melynek traverzein szép növésű férfialak divatos pózban meghajló alakja feszül. Üzemcsarnok-sarkából, ebből a teremett (be- és el-) zártágból tekint ki a világra a művész. Ám, mintha szeme csak érdektelen dolgokat fogna fel — inkább ő várja el, hogy a környezet keresse meg érdeklődésével őt, az egyediségében megismételhetetlen csodát.

Ez az exhibicionizmus, mely talán minden művészet gerjesztője, Záborszkyknál nyilvánvaló. Művészetének alanya és tárgya,

Záborszky Gábor: Régi dolgok nyomai (vegyes technika).
(Fotó: Mándli Zsigmond)

célja és eszköze, tálalója és befogadója: őnmaga. Önközpontúsága örökös megmértésre: összehasonlításra és különbségtételre sarkallja. Ám e próbákat kevésbé a társadalomban, inkább hermetikus világában (más művészet és művészek) igyekszik megejtetni. Úgy tűnik, egy téma, egy gondolat, egy világrész rabul ejtette Záborszkyt, s kizárja környezetéből mindazt, ami meg-

szertett ismereteivel nem „vegyül”.

Az ember, a művész élve boncolásának igényével lép fel. De eldöntetlen, hogy a műtetre valóban sor kerül, vagy a szíke csak a bőrfelzárkózást szánt néhány barázdát? Hagyományt ignoráló, avantgard törekvéseinek így is helye van ezerarcú mai képzőművészetünkben.

J. SZÓRÁTH GYULA